

कालिदास - संस्कृत - केन्द्रम्

(Managed by Kalidasa-Sanskrita-Kendram Trust)

18, Sannathi Street, Madurantakam, Pin: 603 306, Tamil Nadu

Website: www.kalidasakendram.in Email : sanskrit.institute@gmail.com

To be filled by students :

Course : **DIPLOMA IN SANSKRIT - PART 2** BOOK: संस्कृतपुष्पम् - 4

Name of the Pupil : _____

Father's / Husband's name : _____

Roll No. _____ Centre : _____ Date : **SAMPLE PAPER** Duration

: 3 hours Max. Marks : 100

Medium : **English / संस्कृतम्** Supervisor's Sign : _____

SAMPLE PAPER

To be filled by the Examiner :

Total marks obtained : _____

Corrected by : _____ Place : _____

Sign : _____ Date : _____

Note :

- 1) This paper contains of 20 questions and 8 pages.
- 2) **Answer only in the given space and do not exceed word limit.**
- 3) use हलन्तम्, विसर्गः, अनुस्वारः etc carefully.
- 4) Use only blue ink pen.
- 5) Read the instructions carefully.

PART A - PROSE हर्षचरितम् - 35 MARKS

1) संधिच्छेदं कुरुत | only 4 4 marks

अ) हिमाद्रेश्चैव = _____

आ) केषाम् + चन = _____

इ) अत्यधिकम् = _____

ई) बहिरागत्य = _____

उ) अज्ञात्वा + एव = _____

2) विशेषणपदं लिखत | only 4 4 marks

अ) _____ भूपतयः आ) _____ प्रभावती

इ) _____ पुत्रौ ई) _____ शशाङ्कः

उ) _____ जनेभ्यः

3) घटयत | answer all

4 marks

- 1) सागरिका   1) श्रीलङ्कायाः नृपतिः
2) विक्रमबाहुः   2) कविः
3) बाणभट्टः   3) हर्षवर्धनस्य राज्यम्
4) सुवर्णः कालः   4) रत्नावली

- 1) _____ 1) _____
2) _____ 2) _____
3) _____ 3) _____
4) _____ 4) _____

4) प्रत्ययच्छेदं कुरुत | only 5

5 marks

- अ) वर्णित   = _____ + _____   आ) सेविका   = _____ + _____
इ) आगत्य   = _____ + _____   ई) कृतवान्   = _____ + _____
उ) विस्मर्तुम्   = _____ + _____   ऊ) लिखितवान् = _____ + _____

5) एकपदेन संस्कृतभाषया उत्तरत | only 6

6 marks

- अ) भारतस्य इतिहासः केन सह संबद्धः ? _____
आ) प्रभाकरवर्धनस्य पुत्रौ कौ ? _____
इ) सैनिकाः कीदृशाः अभवन् ? _____
ई) कः मार्गे हर्षवर्धनस्य उपरि आक्रमणं कृतवान् ? _____
उ) कः नागानां नाशं रक्षितवान् ? _____
ऊ) श्रीलङ्कायाः नृपः कः आसीत् ? _____

6) स्वमातृभाषायां पञ्चवाक्यैः टिप्पणीं लिखत | only 3

6 marks

- अ) हर्षवर्धनः   आ) युवाँ सुवाँ   इ) जीमूतवाहनः

- 1) _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

2) _____
_____
_____
_____
_____
_____

7) ससन्दर्भं भावं स्वभाषया लिखत । only 2 6 marks

अ) सः अपि तान् युद्धे जितवान् ।

आ) पश्चात् हर्षवर्धनः स्वसारं मार्गयन् वने विचरति स्म ।

इ) हर्षवर्धनः तं यथाविधि पूजयित्वा तस्मै सत्कारं कृतवान् ।

1) _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

2) _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

PART B - POETRY श्रीमद्दाल्मीकि-संक्षेप-रामायणम् (35 marks)

8) संधिच्छेदं कुरुत । only 5 5 marks

अ) तद्वाक्यम् = _____ + _____

- आ) नृपात्मजौ = _____ + _____
 इ) विशालाक्षः = _____ + _____
 ई) नदीस्तीर्त्वा = _____ + _____
 उ) जितेन्द्रियः = _____ + _____
 ऊ) वेदैश्वैव = _____ + _____

9) प्रत्ययच्छेदं कुरुत | only 4 4 marks

- अ) बुद्धिमान् = _____ + _____ आ) कृत्वा = _____ + _____
 इ) हत्वा = _____ + _____ ई) दत्त्वा = _____ + _____
 उ) ज्ञात्वा = _____ + _____

10) एकपदेन संस्कृतभाषया उत्तरत | only 4 4 marks

- अ) सीता रामं कथम् अनुगता ? = _____
 आ) रामः कस्य पुत्रः ? = _____
 इ) जनस्थाने का आगता ? = _____
 ई) रामः कति राक्षसान् अमारयत् ? = _____
 उ) हनुमान् कस्य दहनम् अकरोत् ? = _____

11) स्वभाषया श्लोकार्थं लिखत | only 2 4 marks

- अ) विष्णुना सदृशो वीर्यं सोमवत् प्रियदर्शनः | कालाग्निसदृशः क्रोधे क्षमया पृथिवीसमः ॥
 आ) अनादृत्य तु तद्वाक्यं रावणः कालचोदितः | जगाम सहमारीचः तस्याश्रमपदं तथा ॥
 इ) ततो दग्ध्वा पुरीं लङ्कां ऋते सीतां च मैथिलीम् |
 रामाय प्रियमाख्यातुं पुनरायान् महाकपिः ॥

= _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____

12) पञ्चसु वाक्येषु स्वभाषया लघु टिप्पणीम् लिखत | only 2 6 marks

अ) रामस्य वनगमनम् आ) जटायुः इ) अशोकवनििका

= _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

13) संपूर्णं श्लोकम् स्वभाषया अर्थेन सह लिखत | only 2 6 marks

अ) तपस्वाध्यायनिरतं तपस्वी ..... आ) धनदेन समत्यागे .....

इ) वने तस्मिन् निवसता ..... ई) दश वर्षसहस्राणि .....

_____

_____

Gist: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Gist: _____

_____

_____

_____

_____

14) ससन्दर्भं भावं स्वभाषया लिखत | only 2

6 marks

अ) चकार सख्यं रामेण प्रीतस्चैवाग्निसाक्षिकम् |

आ) पूर्वं दत्तवरा देवी वरमेनम् अयाचत |

इ) समुद्रं क्षोभयामास शरैरादित्य सन्निभैः |

PART C - GRAMMAR व्याकरणम् (30 marks)

15) एकं शब्दरूपं संपूर्णं लिखत | only 1

5 marks

अ) पितृ शब्दरूपम्

आ) भवत् शब्दरूपम्

इ) पयस् शब्दरूपम्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा			
द्वितीया			
तृतीया			
चतुर्थी			
पञ्चमी			
षष्ठी			
सप्तमी			
संबोधनम्			

16) धातुरूपं लिखत । only 2

5 marks

अ) लभ् धातुः लट् लकारः (Present tense)

आ) वृत् धातुः लट् लकारः (Present tense)

इ) मुद् धातुः लृट् लकारः (Future Tense)

ई) रम् धातुः लृट् लकारः (Future Tense)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथम पुरुषः			
मध्यम पुरुषः			
उत्तम पुरुषः			

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथम पुरुषः			
मध्यम पुरुषः			
उत्तम पुरुषः			

17) रिक्तस्थानं पूरयत । (verbs) only 5

5 marks

अ) छात्राः उत्तमं स्थानं प्राप्तुं _____ । यत् आ) रुग्णः वेदनां _____ । सह

इ) त्वं श्रेष्ठः _____ | वृत्   ई) मनुष्याः कष्टं _____ | सह
उ) अहं श्रेष्ठान् _____ | सेव्   ऊ) वयं देशं _____ | सेव्

18) सन्धिं सन्धिच्छेदं वा कृत्वा पुनः लिखत | only 5   5 marks

अ) बालः + लङ्घयति = _____
आ) मृगः + इति = _____
इ) तरुणाः + नमन्ति = _____
ई) एषः + अवदत् = _____
उ) वृद्धा अत्र = _____ + _____
ऊ) भक्तो वदति = _____ + _____
ऋ) कृष्णोऽत्र = _____ + _____

19) प्रत्ययच्छेदं सन्धिं कृत्वा वा पुनः लिखत | only 5   5 marks

अ) बाध् + शानच् = _____   आ) चलन् = _____ + _____
इ) मृदु + त्व = _____   ई) जनता = _____ + _____
उ) प्राणि + इन् = _____   ऊ) लौकिक = _____ + _____
ऋ) मास + ठक् = _____

20) वार्तालापं संस्कृतभाषया संपूरयत | only 5   5 marks

राधा - हे कमले ! त्वम् इदानीं कुतः आगच्छसि ?

कमला - _____

राधा - तत्र त्वं किं किं दृष्टवती ?

कमला - _____

राधा - के वनरुगाः तत्र सन्ति ?

कमला - _____

राधा - के पक्षिणः सन्ति तत्र ?

कमला - _____

राधा - जलजन्तवः तत्र सन्ति वा ?

कमला - _____

राधा - तर्हि जन्तुशालायाः दर्शनम् अतीव आनन्दमयी इति कथय ।

कमला - _____

End of the paper